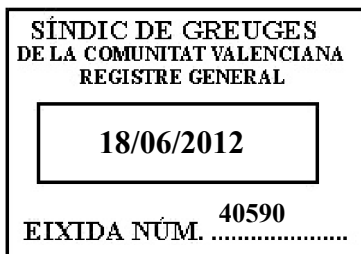

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació
Hble. Sra. Consellera
Av. Campanar,32
VALENCIA - 46015 (València)

=====
Ref. queixa núm. 1206370
=====

Assumpte: substitucions docents.

Hble. Sr.,

Vam rebre en esta institució un escrit de queixa signat per la Sra. (...), com a presidenta del Consell Escolar del CEIP Bonavista, d'Ontinyent (València), que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment exposava els fets i les consideracions següents:

- "Que el passat 8 d'octubre es va jubilar una mestra/tutora, jubilació autoritzada i signada per la cap de Servici Personal, la Sra. (...), el 12 de gener de 2012, per la qual cosa, en conseqüència, "amb el temps suficient per a previndre la substitució immediata d'esta mestra".
- Que, tanmateix, els han comunicat que no serà substituïda fins l'abril de 2012.
- Que el 20 de març es va autoritzar una llicència per matrimoni a una altra mestra que també té una tutoria i se'ls va comunicar que tampoc seria substituïda esta llicència, per això al centre docent hi ha dues classes sense tutora.
- Que el pròxim 31 de maig, el secretari territorial d'Educació de València, el Sr. (...), autoritzarà una jubilació d'una altra mestra/tutora, i se'ls comunica que fins al juny no hi ha substitucions previstes."

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, ha estat admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, i que fera extensiu el seu informe a concretar les previsions

existents per a substituir les tres docents esmentades en el CEIP Bonavista d'Ontinyent, i si escau, les raons per a no fer-ho.

La comunicació rebuda de la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació donava compte del següent:

“La plantilla del centre té un total de 18 unitats dotades amb 28 llocs de treball que es desglossen de la manera següent: 8 d'infantil, 1 de Pedagogia Terapèutica, 2 d'Educació Física, 2 de Llengua Estrangera; Anglès, 1 de Llengua Estrangera: Francés, 1 de Música, 1 de Religió i 12 d'Educació Primària, per la qual cosa hi ha previstos més docents que grups amb la finalitat d'evitar la desatenció de l'alumnat des que es produïx una baixa fins que se substitueix.

(...), mestra amb destí definitiu al CEIP Bonavista de València de l'especialitat d'Educació Primària, causa baixa per jubilació el 8 de març de 2012. Encara que la comunicació de la jubilació es faça amb antelació suficient, els tràmits no poden fer-se efectius fins que la jubilació s'haja produït. Concretament, quan es tracta de cobrir un lloc per jubilació, és necessària l'autorització de la despesa per part de la Conselleria d'Hisenda i Administració Pública. La corresponent autorització es va produir després de l'última adjudicació convocada abans de les vacances de Pasqua.

El dia 13 d'abril del 2012 es va publicar la convocatòria d'adjudicació núm. 3220 en la que s'ha ofertat, entre altres, la plaça núm. 777424 del CEIP Bonavista de València, de (...). En la resolució de hui, 17 d'abril de 2012, el lloc de treball n° 777424 ha sigut adjudicat a (...), que s'incorporarà amb normalitat al centre demà 18 d'abril de 2012.

Respecte a la llicència per matrimoni d'una mestra amb data inici de 20 de març del 2012 cal aclarir que l'última adjudicació que es va realitzar abans de les vacances de Falles y de Pasqua va ser el 16 de març. Atés que en data hui la llicència ha finalitzat, no procedix la seua substitució.”

La comunicació rebuda va ser traslladada a la interessada, perquè formulara les al·legacions que estimara escaients, i així ho va fer, el contingut de les quals transcrivim, substancialment, tot seguit:

“... 1. Efectivament la plantilla del centre, 28 docents, és superior a les 18 unitats d'Infantil i Primària, perquè afortunadament i després de moltes lluites i reivindicacions s'aconseguí que les especialitats estigueren reconegudes com a tals i per tant, desenvolupades per docents que conformen la plantilla, 18 ostenten tutories, 2 realitzen el suport a Infantil, i 8 desenvolupen les especialitats reconegudes. Podrien dir-nos ON ESTAN ELS DOCENTS DE MÉS PER EVITAR “LA DESATENCIÓ DE L'ALUMNAT, DES DE QUE ES PRODUUEIX UNA BAIXA FINS QUE ES SUBSTITUEIX?” o es que l'administració dona per assumit que en aquest temps es pot deixar l'alumnat sense llengua estrangera, música, EF, PT, ALL o Religió?...

2. La mestra (...) causà baixa al centre el 8 de març, per una jubilació que des del 12 de gener el centre disposa de l'autorització de l'administració educativa, però no és fins el dilluns 23 d'abril a mitjan matí substituïda, i no el 18 d'abril..., perquè no s'havien efectuat encara els tràmits per a que Hisenda autoritzara aquesta substitució. No pensen vostès que tants dies, més concretament 46, per a tramitar aquesta substitució són excessius?...

3. Com expliquem que des del 16 de març no s'hagen realitzat adjudicacions per cobrir les baixes dels centres educatius, si les vacances de pasqua s'inicien a partir del 5 d'abril?

Que durant 18 dies, del 16 de març fins el 5 d'abril que han començat les vacances de pasqua, els xiquets i xiquetes no han estat en l'escola?

En data 25 de maig de 2012, l'AMPA del CEIP es va tornar a dirigir a esta institució i donava compte que el centre escolar continua amb la falta de dos mestres-tutors “amb les conseqüències negatives sobre l'alumnat i el malestar de pares i mares amb que comporta això”, per la qual cosa en la sessió celebrada el 14 de maig van acordar reiterar la queixa davant el Síndic de Greuges sobre la falta de professorat.

Una vegada conculsa la tramitació ordinària de la queixa, la resollem amb les dades que estan a l'expedient, per la qual cosa li demane que considere els arguments que li expose tot seguit i que constitueixen els fonaments de la Resolució amb què concloem:

El genèric dret a l'educació, reconegut en l'article 27 de la Constitució espanyola, s'integra en la realitat, com ha expressat reiteradament el nostre Tribunal Constitucional, a través d'un feix o una pluralitat de drets, entre els quals destaca, davant de tots, el dret que es reconeix a totes les persones a rebre una prestació educacional que afavorisca el lliure desenvolupament de la personalitat, un contingut essencial –segons la norma constitucional- d'este dret.

Si analitzem el problema des del prisma de la qualitat de l'educació, resulta innegable l'extrema importància que per a aconseguir-la té la cobertura de les baixes o absències del professorat.

En un sistema educatiu en què la transmissió de coneixements i l'activitat de formació integral de l'alumnat apareix directament vinculada a la relació professor-alumne, especialment en les primeres etapes de la formació escolar, l'absència –encara que siga temporal- d'un dels pols de la relació educativa configurada d'esta manera, determina la interrupció immediat del correcte procés educatiu.

El problema que plantegen les baixes o absències del professorat, per tant, es troba directament vinculat al previ i més transcendental problema de la qualitat de l'educació i creiem que és des d'este punt de vista des d'on ha de ser analitzat.

Així, una vegada centrat l'assumpte que ens ocupa, resulta evident que la consecució d'una educació de qualitat requerix, abans que res, que la vacant generada per un professor que causa una situació de baixa siga coberta immediatament, de manera que – en la mesura de les possibilitats organitzatives- no hi haja un període de temps de “buit educatiu” o que, si n'hi ha, siga de la menor durada de temps possible.

Esta primera obligació de l'Administració educativa de cobertura de les baixes o absències del professorat constituïx, sobretot si ho analitzem des del prisma del dret a l'educació del qual són titulars els alumnes, receptors del servei escolar, tan sols un mínim però en cap cas el màxim exigible a esta, a fi de garantir una formació integral que meresca la qualificació d'excel·lència i contribuïska al lliure desenvolupament de la personalitat, el contingut –cal que no ho oblidem- últim d'aquell dret.

En este sentit l'Administració educativa no es pot contentar a garantir solament la cobertura de les baixes de professorat, sinó que en aquells casos en què les situacions de baixa o d'absència siguen reiterades i habituals, l'esforç desplegat haja d'anar

encaminat a evitar els efectes perjudicials que el canvi continu del professorat i la pèrdua habitual d'hores lectives poguera generar en l'educació de l'alumnat; estos efectes, bàsicament, es concretarien en un desenvolupament curricular inarticulat i mancat de la necessària continuïtat, i donaria lloc a problemes d'adaptació de l'alumne als canvis en els mètodes d'ensenyament propis de cada docent, una alteració considerable del ritme d'aprenentatge, amb la consegüent desorientació dels menors i el perill de desmotivació i, en cas d'existir, un important risc de no-detecció o de desatenció dels alumnes amb necessitats educatives especials.

Esta situació es fa palesa quan un grup determinat d'alumnes, en relació amb una assignatura determinada, no reben, a causa de les baixes del professorat, més d'un % de les hores lectives que estan assignades a una matèria considerada fonamental. Amb estes situacions es produïx a més la paradoxa del greuge comparatiu que experimenten en la seua formació estos alumnes, no ja en comparació amb els alumnes que van a uns altres centres educatius, públics, privats concertats o privats), sinó amb els companys que van a la "classe del costat", en què no s'observen estes situacions de baixa.

La consecució d'una educació de qualitat necessita, per això, en estos casos, elaborar uns programes d'actuació específics que permeten, a través de l'Administració educativa, disminuir l'impacte que les situacions de baixa o d'absència del professorat puguen produir en els alumnes. En definitiva, quan en un centre educatiu les baixes són contínues, l'administració implicada, en les diverses instàncies (centre educatiu, Direcció Territorial d'Educació, Conselleria d'Educació...) ha de trobar-se en condicions d'assegurar, en el marc de la discontinuïtat provocada per esta situació, la major continuïtat possible en el procés formatiu, a través d'una adequada gestió organitzativa dels recursos al seu abast (per exemple, encarregar la substitució sempre al mateix professor, contractar un professor de suport que cobrisca les baixes contínues i, per tant, previsible del professor-tutor quan estes es produïsquen...)

En este sentit, convé indicar que no correspon a esta institució fer la tasca de suplantar les responsabilitats que tenen atribuïdes estes administracions, en el sentit que és a estes a les quals correspon, dins el marc de les seues respectives responsabilitats, adoptar les mesures organitzatives que consideren adequades per a pal·liar les deficiències detectades en el sistema de cobertura de les baixes docents; el Síndic de Greuges, per contra, és competent per a posar de manifest l'existència d'una actuació pública irregular, no respectuosa amb el dret a l'educació dels menors escolaritzats en l'IES Eduardo Primo Marqués, i instar, una vegada detectades estes disfuncions, l'administració perquè dispose els mecanismes legals i organitzatius tendents a solucionar-los.

Tot compartint esta línia de pensament, l'article 14 de la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, estableix que "*tots els centres docents hauran de reunir uns requisits mínims per a impartir els ensenyaments amb garanties de qualitat (...)*", i en l'apartat segon aclaria que "*(...) els requisits mínims s'han de referir a la titulació acadèmica del professorat, la relació numèrica alumne-professor, les instal·lacions docents i esportives i el nombre de llocs escolars*".

Al seu torn, ja la Llei orgànica d'ordenació general del sistema educatiu (LO 1/1990, de 3 d'octubre) establia diverses previsions directament encaminades a aconseguir una política educativa eficient de recursos humans, dissenyada per a satisfer una educació de

qualitat. Així, l'article 55 prescrivia que “(...) els poders públics hauran de prestar una atenció prioritària al conjunt de factors que afavorixen la qualitat i millora de l'ensenyament (...)”, mentre que la disposició addicional tercera aclaria que “(...) els poders públics hauran de dotar el conjunt del sistema educatiu dels recursos econòmics necessaris per a donar compliment al que estableix la present llei, a fi de garantir la consecució dels objectius previstos (...)”.

Atenent a tot el que hem exposat més amunt i de conformitat amb el que hi ha previst en l'article 29 de la Llei de la Generalitat Valenciana 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, **SUGGERIM** a la **CONSELLERIA D'EDUCACIÓ** que adopte totes les mesures que siguen necessàries per a garantir, en els casos de baixes o d'absències del professorat en un centre educatiu determinat, el dret a una educació de qualitat de l'alumnat, i que es minimitze l'impacte negatiu que puga tenir en ells estes situacions, com a conseqüència del canvi continu de docents i dels períodes sense docència que genera esta realitat, i, en concret, pel que fa al CEIP Bonavista, que promoga i agilitze el procés d'adjudicació de les vacants de personal docent de l'esmentat centre.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraïm que ens remeta, dins el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta la Recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement li fem saber que, a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat la present resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana